

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 и 51/11 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ 96/19 и 110/19), како и врз основа на член 22 и член 25 од Законот за средно образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 44/1995, 24/1996, 34/1996, 35/1997, 82/1999, 29/2002, 40/2003, 42/2003, 67/2004, 55/2005, 113/2005, 35/2006, 30/2007, 49/2007, 81/2008, 92/2008, 33/2010, 116/2010, 156/2010, 18/2011, 42/2011, 51/2011, 6/2012, 100/2012, 24/2013, 41/2014, 116/2014, 135/2014, 10/2015, 98/2015, 145/2015, 30/2016, 127/2016, 67/2017 и 64/18) министерот за образование и наука донесе скратена наставна програма по наставниот предмет ИСТОРИЈА за II година на средното гимназиско образование за учебната 2020/21 година.

1. Вовед

Скратената наставна програма по наставниот предмет ИСТОРИЈА се базира на целите предвидени со наставната програма за наставниот предмет што редовно се реализира согласно утврдениот наставен план.

Со скратената програма се утврдуваат определени теми и наставни единици што треба да се реализираат за 159 наставни денови, при што се запазува предвидениот неделен фонд на часови утврден во редовната програма, односно наставен предмет со 2 часа неделно односно 64 часа годишно во скратената програма. Наставниот час е со траење од 35 минути.

Наставникот при планирањето и реализацијата на наставните единици од скратената програма се води од целите, определените поими, методите и активностите утврдени во редовната наставна програма.

Цели на наставата по историја во гимназиското образование е учениците да усвојат суштински, систематизирани, трајни и научно потврдени знаења за минатото и сегашноста, да придонесе за критичкото мислење и будење на историска свест, изградување на вредносен систем на однесување спрема својот народ и држава, спрема другите народи и држави кон она што претставува цивилизациско достигнување во светот, како и да го продлабочи интересот за понатамошно изучување на историските настани и процеси.

2. Преглед на теми и наставни единици

ТЕМА: Светот и Европа во раниот и доцниот среден век до крајот на XVIII век 3+2=5

Темата се обработува со 3 часа за нови содржини + 2 часа за вежби и повторување.

Содржини:

1. Средновековни градови
2. Хуманизам и ренесанса

3. Големите географски откритија
4. Реформација
5. Животот и културата во развиениот и доцниот средниот век

ТЕМА: Балканот во развиениот среден век $3+2=5$

Темата се обработува со 3 часа за нови содржини + 2 часа за вежби и повторување.

Содржини:

1. Балканските земји и Византија од XII до средината на XV век
2. Албанско кнежевство од XI до XIII век
3. Османлиска држава
4. Албанските кнежевства во XIV век и потпаѓање под османлиска власт

ТЕМА: Македонија во развиениот среден век $4+2=6$

Темата се обработува со 4 часа за нови содржини + 2 часа за вежби и повторување.

Содржини:

1. Македонија во XIII век
2. Македонија првата половина на XIV век
3. Самостојни држави во втората половина на XIV век
4. Паѓање на Македонија под Османлиска власт
5. Животот и културата во Македонија од XI век до крајот на XIV век

Тема : Балканот и Македонија под Османлиска власт од XV век до крајот на XVIII век $7+5=12$

Темата се обработува со 7 часа за нови содржини + 5 часа за вежби и повторување.

Содржини:

1. Организација на Османлиската држава и воспоставување на тимарско-спахискиот систем
2. Отпори против османлиската власт
3. Востанието на Скендер -бег и создавање на Албанската држава (1443- 1451) година
4. Османлиско-албанските борби (1452-1468)
5. Албанија по смртта на Скендер-бег до 1503 и значењето на епохата на Скендер-бег
6. Положбата на Албанците под османлиска власт од XVI до средината на XVII век
7. Албанците за време на Австро-турската војна (1683-1690)
8. Карпошево востание
9. Охридска архиепископија
10. Животот и културата во балканските земји и Македонија од XV до XVIII век

Тема : Светот и Европа од XVIII век до Прва светска војна $4+2=6$

Темата се обработува со 4 часа за нови содржини + 2 часа за вежби и повторување.

Содржини:

1. Индустриската револуција и подем на граѓанството
2. Француската револуција и положбата во Европа по првата половина на XIX век
3. Создавање и издигнување на САД
4. Европа во втората половина на XIX и почетокот на XX век

5. Русија до Првата светска војна

Тема: Балканот од крајот на XVIII век до Првата светска војна $9+5=14$

Темата се обработува со 9 часа за нови содржини + 5 часа за вежби и повторување.

Содржини:

1. Османлиската држава во XIX и почетокот на XX век
2. Србија и Црна Гора од XIX до Првата светска војна
3. Грција и Бугарија во XIX век до почетокот на Првата светска војна
4. Албанските пашалуци
5. Танзиматот и востанијата на Албанците од 1832 до 1849 година
6. Создавање на Призренската лига
7. Ставот на Лигата кон одлуките на Берлинскиот конгрес
8. Привремената влада на Лигата и нејзиното распаѓање 1881
9. Албанското национално движење 1881 – 1911 година
10. Сеалбанското востание и создавање на Албанската држава
11. Албанија и Албанците од 1913 до Првата светска војна
12. Преродбата и културата на Албанците до Првата светска војна
13. Балканските војни (1912-1913)

Тема : Македонија од крајот на XVIII век до Првата светска војна $10+6=16$

Темата се обработува со 10 часа за нови содржини + 6 часа за вежби и повторување.

Содржини:

1. Македонија во првата половина на XIX век
2. Разловечко востание

3. Македонското (Кресненско) востание
4. Македонија во политиките на големите сили и балканските држави во Втората половина на XIX век
5. Пропагандите во Македонија и борбата за обнова на Охридската архиепископија
6. Македонските организации и друштва во емиграција
7. МРО (1893 -1903) година
8. Истакнати дејци на МРО
9. МРО и односите со Врховниот македонски комитет
10. Илинденското востание
11. Положбата во Македонија и МРО по востанието (1903-1908) година
12. Македонија од 1908-1912
13. Македонија во Балканските војни и последиците од нив
14. Преродбата и културата кај Македонците

ОД ПРИЛОЖЕНИТЕ 56 НАСТАВНИ СОДРЖИНИ, ПРОФЕСОРИТЕ ВО СВОЕТО ГОДИШНО И ТЕМАТСКО ПЛАНИРАЊЕ ЗАДОЛЖИТЕЛНО ТРЕБА ДА РЕАЛИЗИРААТ 42 СОДРЖИНИ

3. Дидактички препораки

Наставникот може да ги применува сите верифицирани методи и техники на учење во согласност со дефинираните цели. Се препорачува засилување на проблемско-творечкиот методски систем, аналитичко-интерпретативниот и корелациско-интегразивниот. Наставникот треба да иницира самостојна активност на учениците, да ги води кон смисловно рецептивно и смисловно активно учење и да го корегира механичко-рецептивното механичко активното учење.

При реализација на скратената наставна програма по наставниот предмет **ИСТОРИЈА задолжителен за II година**, појдовна основа е редовната наставна програма (конкретните цели, поими, предложените активности и методи). Потребно е интегрирано планирање односно целно и содржинско поврзување како и планирање на наставата со поврзување на учењето со искуството на учениците. За реализација на наставниот предмет, треба да се применуваат интерактивни форми и методи (техники на учење и активност). Од интерактивните методи ќе се употребуваат: работа во групи, дискусии, дебати, бура на идеи, анализа на текст и

документи, анализа на случај, но и традиционални методи: куси предавања, насочен разговор. Препораките за користење на скратениот фонд на часовите се дадени како ориентација, заедно со конкретните цели и теми/содржини што не треба да го ограничува нивното прераспоредување според потребите при реализацијата.

Ученикот треба да биде поттикнат на континуирано активно следење на наставата, усвојување на нови содржини, критичко учење и размислување, усвојување на определени знаења, умеења и способности темелни за неговиот идеен живот.

При распределбата на часовите дозволена е креативност и еластичност на наставникот во реализацијата на целите.

Проверувањето на знаењата на учениците треба да се врши во сите фази на наставниот процес, при реализација на нова содржина, повторување, проверување, систематизирање, вежбање и истражување. Проверувањето се врши преку различни техники за работа со историски текстови, илустративен материјал, самостојна анализа на историските текстови и илустрации, толкување на историски документи и вреднување на различни интерпретации. При следењето и оценувањето се применуваат различни постапки (усно и писмено проверување, тестови на знаења, изработка на семинарски трудови, реферати, активности на ученикот во текот на часот).

Наставникот ќе користи наставни средства и помагала што се определени со редовната наставна програма.

Норматив за наставен кадар

Скратената наставна програма ја реализира наставник согласно нормативот за наставен кадар даден во редовната наставна програма.

Скратената наставна програма по наставниот предмет ИСТОРИЈА за II година средно гимназиско образование за учебната 2020/2021 година ја утврди

Бр. 12-8424/102

16.09.2020

Министер за образование и наука
Мила Царовска